

## Наукова конференція з проблеми «Геронтологія і геріатрія»

В Києві відбулась Всесоюзна наукова конференція з проблеми «Геронтологія і геріатрія», скликана Інститутом геронтології та експериментальної патології Академії медичних наук СРСР і проблемною комісією АМН СРСР по проблемі «Геронтологія і геріатрія».

В роботі конференції взяли участь близько 350 вчених — експериментаторів і клініцистів — представників 11 союзних республік. На засіданнях конференції було заслухано 43 наукові доповіді.

Відкрив конференцію директор Інституту геронтології та експериментальної патології АМН СРСР М. М. Горев, який коротко спинився у своїй вступній промові на найбільш актуальних завданнях, що стоять перед радянськими геронтологами на найближчі роки. До плану досліджень на 1961—1962 рр. включено понад 200 тем, розробка яких провадитиметься в 55 інститутах і інших наукових закладах країни. Найважливішого значення набувають питання координації цієї величезної роботи і концентрації сил на першочерговому розв'язанні найбільш актуальних питань.

На першому засіданні конференції основну увагу було приділено обговоренню біохімічних зрушень, що виникають в організмі старих тварин.

В цікавому повідомленні І. М. Буланкіна і Є. В. Паріної (Харків) «Вікові зміни самооновлення білків» були наведені дані про швидкість оновлення білків печінки і мозку у молодих і старих білих щурів. Результати досліджень експериментально підтвердили гіпотезу О. В. Нагорного про те, що основною причиною старіння організму є поступове затухання процесів його самооновлення.

На зниження повноцінності самооновлення протоплазми, як основну рису вікових змін метаболізму, вказали у своїй доповіді «Періодичне недостатнє за калорійністю харчування і процеси онтогенезу» В. М. Нікітін і співробітники (Харків). У дослідках на щурах в умовах калорійно-недостатнього харчування було досягнуто значне подовження життя тварин, поєднане з підвищенням обміну речовин, глибокими біохімічними зрушеннями в протоплазмі і значними змінами в залозах внутрішньої секреції.

Б. І. Гольдштейн і В. В. Герасимова (Київ) в доповіді, присвяченій віковим змінам біосинтезу дезоксирибонуклеїнової кислоти в тканинах тваринного організму, на основі дослідів на морських свинках і щурах різного віку відзначили, що ступінь розчинності речовин, які беруть участь у механізмі впливу аскорбінової кислоти на біосинтез ДНК в клітині у молодих, ростучих морських свинок, менший, ніж у статевозрілих, а також старіючих тварин.

В доповіді Ж. А. Медведєва (Москва) — «Старіння організму на молекулярному рівні як процес нагромадження «помилки» синтезу білків і нуклеїнових кислот» — описана схема взаємозв'язків різних типів молекулярних вікових змін організму і впливу ряду факторів на різні молекулярні структури та їх зв'язок з механізмами спадковості.

Доповідь П. Д. Марчука, С. А. Король і Н. М. Бережної (Київ) «Про антигенні особливості деяких тканин» присвячена результатам вивчення антигенних властивостей тканин селезінки, печінки і судин та антигенних особливостей клітинних структур (ядер, мітохондрій), що виникають з віком.

На кількох засіданнях було висвітлено питання про вікові особливості різних систем і органів.

Про вікові зміни основних фізіологічних властивостей нервово-м'язового апарата розповіла в своїй доповіді С. І. Фудель-Осипова (Київ). Збудливість нервової і м'язової тканин у старіючому організмі нижча, ніж у молодому. Струми дії в м'язах дуже старих людей мають ряд особливостей, властивих цьому віку.

Доповідь В. В. Фролькіса (Київ) була присвячена фізіологічному аналізу зміни реактивності системи кровообігу при старінні організму. В процесі старіння змінюється співвідношення реакції серця і судин на вплив нервових і гуморальних подразників. В старості слід розрізняти як процеси згасання цих реакцій, так і виникнення нових пристосувальних механізмів.

В доповіді Л. Б. Гаккеля, І. А. Молоткової, А. Г. Усова (Ленінград) були охарактеризовані зміни вищої нервової діяльності при фізіологічній та патологіч-

ній старості. В глибокій старості подразнювальний процес швидко виснажується і замінюється гальмуванням різної глибини. Позитивний терапевтичний ефект при старечих змінах вищої нервової діяльності дає киснева терапія, а при зниженні тонуусу нервової діяльності — фенатин.

Про біологічні основи старіння і фізіологічні особливості організму довгожителів зробили повідомлення Ю. О. Спасокукоцький, Л. І. Барченко, Є. Д. Геніс, Т. О. Дзгоева, М. Н. Левченко, Є. М. Самунджан (Київ). Одержані авторами дані свідчать про збереження значної життєдіяльності і достатніх компенсаторних можливостей організмом людини, не обтяженої хворобами, навіть у віці 75—100 років і більше.

В доповіді Д. А. Жданова (Москва) — «Старечі зміни лімфатичних капілярів, судин і вузлів» — було показано, що строки появи і розвитку цих змін характеризуються індивідуальними відмінностями.

К. А. Калантаєвська й І. Г. Гуріна (Алма-Ата) повідомили про особливості морфології і деякі зміни функцій шкіри у людей старечого віку.

Особливості перебігу і терапії деяких хвороб у старечому віці були висвітлені в 15 доповідях. На причинах смерті хворих віком 80 років і більше і на недоліках клінічної діагностики захворювань у цьому віці (атеросклероз, туберкульоз, пухлини тощо) спинився М. К. Даль (Київ). Про особливості перебігу інфаркту міокарда в осіб похилого віку зробили повідомлення К. Ф. Власов, В. А. Затейщиков, Д. З. Колосов (Москва).

Н. В. Свечникова (Київ) навести цікаві дані про функції щитовидної залози та її роль у патологічних проявах клімаксу.

В доповіді Б. П. Ященка (Київ) були охарактеризовані особливості клініки і лікування туберкульозу легень у похилому і старечому віці. А. І. Сандрюков висвітлює питання про перебіг пневмонії у похилому віці. Н. С. Смелов, А. І. Соколін, А. П. Хрунова і Г. М. Большакова (Москва) спинились на особливостях деяких дерматозів у старих людей. З цих, а також і інших повідомлень видно, що клінічний перебіг багатьох хвороб має у людей похилого і старечого віку ряд особливостей.

Сім доповідей були присвячені питанням клініки нервових і психічних захворювань осіб похилого віку. Особливої уваги заслуговує доповідь, зроблена Б. М. Маньковським (Київ) «Деякі питання клініки церебрального атеросклерозу». Основні початкові і помірні клінічні прояви церебрального атеросклерозу в осіб 60 років характеризуються симптомами астенії нервової системи, нерізко вираженої екстрапірамідної недостатності, в'ялістю вегетативних реакцій. Про особливості клінічного перебігу і довід профілактики церебрального атеросклерозу в похилому віці зробив доповідь І. С. Куриленко (Москва).

На одному із засідань були заслухані доповіді, присвячені профілактиці і лікуванню передчасного старіння. Великий інтерес викликало повідомлення Д. Ф. Чеботарьова (Київ), який у своїй доповіді «Новокаїн у лікуванні людей похилого і старечого віку» зазначив, що новокаїн треба розглядати як один із засобів комплексної терапії різних захворювань, однак він не в усіх випадках позитивно впливає на старіючий або вже постарілий організм. У терапії людей похилого і старечого віку новокаїн треба застосовувати в комбінації з іншими лікувальними засобами: вітамінами, ліпотропними речовинами, гормонами, лікувальною, переважно дихальною, гімнастикою.

В доповіді С. І. Балужева (Київ) «Про деякі лікувальні засоби, застосовувані з метою профілактики і терапії явищ передчасного старіння» було вказано на важливе значення вітамінів у цій справі. Доповідач відзначив, що АЦС є цінним засобом попередження і лікування передчасної старості і ряду захворювань осіб старечого віку. Відзначається також позитивний вплив молочка бджолої матки, пивних дріжджів і гормональних препаратів. Як засоби, що тонізують нервову систему в осіб похилого і старечого віку, з успіхом застосовуються пантокрин, жень-шень, левзея, лимонник китайський тощо.

Доповідь на тему «Досвід лікування і профілактики передчасної старості» зробив І. В. Стрельчук (Москва). Велику роль відіграють правильне працевлаштування, оздоровлення умов праці і побуту, раціональне лікувальне харчування, вітамінотерапія, стимулююча та антисклеротична терапія тощо.

На конференції були заслухані доповіді Р. Є. Мотилянської, І. М. Яблоновського, А. Н. Транквілітаті (Москва), Л. А. Малиновської (Київ) про значення фізичної культури в комплексі заходів попередження передчасного старіння і форми її використання в різних вікових групах.

В ряді доповідей були висвітлені питання статистики довголіття.

Конференція викликала великий інтерес радянської громадськості. На її прикінцевому засіданні був схвалений ряд заходів, для широкого розгортання наукових досліджень, спрямованих на розв'язання найбільш актуальних питань геронтології і геріатрії.

П. Д. Марчук